СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 104. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 9. травня 1942. N. 104. Jersey City, N. J., Saturday, May 9, 1942 VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

В КОРЕҐІДОРІ БОРОЛИСЬ ЗАВЗЯТО ДО ОСТАННЬОЇ МІНУТИ

З того, що подають японські комунікати, виходить на яв, що навіть тоді, як японцям уже вдалось висадити на береги острова Кореґідор свої частини, треба було ще їм іти в рукопашні бої з американськими та филипинськими вояками, що тривали 33 годин. Здобуття Кореґідору коштувало японців великих втрат, але є поважні втрати і по американській стороні, бо боротьба була незвичайно завзята.

БУДУТЬ ПІДВИЩАТИ ПОДАТКИ

Секретар скарбу Морґентав, намагаючись якось зрівноважити величезний военний буджет, заповідає, що податкові облекшення будуть знижені в жонатих людей до суми $1,200, а в нежонатих до $600. За кожну особу, що її вдержується, а за яку можна зарахувати податкову полекшу згідно з законом, буде можна підтягати тепер $300.

СТОЇМО ПЕРЕД НАЙГІРШОЮ ФАЗОЮ ВІЙНИ

З Берна, столиці Швайцарії, доносять, що Папа Пій XII. в найближчий четвер знову порушить справу світового замирення, опираючись на тих пятьох точках, що були виложені ним з нагоди Різдва. В Ватикані переконані, що саме тепер зачнеться найбільш жорстока фаза війни.

МОРСЬКІ БАЗИ НА МАДАҐАСКАРІ В РУКАХ БРИТІЙЦІВ

Британці здобули в Мадаґаскарі вже те, про що їм найбільше ходило, себто Дієґо Суарес і Антсірану, дві найбільші морські бази, що вже здались. Звідомляючи про цю перемогу в британськім парляменті, премієр Чорчил висказав жаль, що прийшлося воювати з давними союзниками. Посли це відчули і хоч новина, яку почули, була радісна, то проте держали себе здержливо.

ПОЛЬСЬКІ КСЬОНДЗИ В НАЦІСТІВСЬКИХ Т[illegible]РАХ

Польська преса подає за відомостями, одержаними з Лондону, що в німецьких концентраційних таборах в Лодзі і Дахав є яких 800 польських ксьондзів.

ДОРАДЖУЄ ПОЛЯГАТИ НА РОСІЮ І КИТАЙ

Алберт Дж. Милбенк, президент „Милбенк Меморіел Фонд", доряджує, щоб думати „реально" і замісць нових Ліґ Націй віддати контролю над Німеччиною Росії, а над Японією Китаєви. Це, очевидно, по війні, як Обєднані Держави віднесуть перемогу і зачнуть заводити нові порядки. Каже, що Німеччина і Японія це ті, що вічно наносять клопоту. Росія найбільш заінтересована, щоб Німеччина знову не заколотила спокою в Европі. Те саме можна сказати про Китай, що хоче спокою в Азії, який постійно нарушує Японія.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ НІМЦЯМИ

Берлінський кореспондент „Свенска Даґблядет" подає, що на Україну, що є під німецькою окупацією, спроваджено 16,000 німецьких селян, що мають керувати пільними роботами. Далі кажеться, що німці пишуть, що тепер забрали з України 25 разів більше збіжжя ніж за весь час окупації України в 1917 і 1918 роках. З Берліна ідуть заклики до норвежців, голяндців і данців, щоб переносились на Україну як „германський елемент".

Американська Фльота Затопила 7 Японських Военних Кораблів

Департамент маринарки звідомляє про велику американську перемогу на морі біля Островів Соломона, де відбулась завзята боротьба з японськими морськими силами. Затоплено сім военних японських кораблів, в чому є один легкий кружляк та два контрторпедовці. Далі тяжко ушкоджено два великі военні кораблі й два інші, як теж затоплено корабель, призначений для постачання. Ось та велика перемога важна ще й з того боку, що американці втратили при цьому тільки три літаки. Ще повідомляють, що американські субмарини на Далекому Сході затопили три інші японські кораблі.

Перемога біля Островів Соломона спинить на якийсь час офензиву, до якої Японія готується, стягаючи великі морські сили довкола північної частини Австралії.

„РАСОВА НЕНАВИСТЬ, ЦЕ ВИЯВ БЕЗЧЕСНИЙ І НЕГІДНИЙ"

Канадійський католицький тижневик „Кенедіен Реджістер", пишучи про антисемітизм, подає ось що: „Расова ненависть, це вияв безчесний і негідний. Це заперечення милосердя, а тим самим християнства. Це поганий овоч скривлених душ і темних умів. Із усіх родів расової ненависти найгірший жидоненависть".

НІБИ СПРОНЕВІРИВСЯ...

[illegible]Свят" пише, що американські поляки не взяли участи в [illegible]янськім Конґресі, що відбувся в Дітройті в днях 25 і 26 травня. Каже, що „Рада Польонії, Звйонзек, Зедночене, Сокільство і ціла польська преса одноздгідно відмовились від участи в Словянськім Конґресі". Тільки одинокий „п. Гілярий Хмелінські, видавець часопису „Курієр Цодзенни", поїхав на зїзд і його попер".

МАТИМЕМО 100 СУБМАРИН БІЛЬШЕ.

Конґрес уже ухвалив усе, що потрібне, щоб якнайскорше збудувати 100 нових субмарин.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

ЩОБ ПРИЄДНАТИ НАСЕЛЕННЯ

На Білорусі мають надибати німці на такі перепони з боку населення, що плянують назначити для неї білоруський фашистський уряд, щоб таким чином лекше перетягати населення на свій бік.

КОМУНІСТА НЕ ДОПУЩЕНО ДО КАНАДИ.

Канадійський „Український Голос" подає: Голова комуністичної партії в Злучених Державах, Вилием З. Фостер, мав мати промову в Торонто на 1-го травня. Показалось, що його не допущено до Канади.

Протест Комітету Українців Канади

Канадійсько-українські ґазети помістили протест проти способу, в який заналізувала „Вінніпеґ Фрі Прес" голосовання над плебісцитом, чи звільнити канадійський уряд від його „давніших приречень щодо обмеження способів притягання людей до військової служби". Згаданий часопис написав, що з голосовання виходить, що в деяких дільницях міста, де мешкають українці в великому числі, було багато голосів проти звільнення уряду. З того заключає, що українці голосували у поважному числі так як і німці „з ненависти до Росії". В протесті Комітету Українців Канади виказується помилковість того роду аналізи, а крім того виказується фактами і числами помилковість обчислювання.

ЛІМЕН НЕ БУДЕ КАНДИДУВАТИ НА ҐУБЕРНАТОРА.

Ґубернатор нюйорського стейту Лімен заявив, що не буде в ніякому разі кандидувати на ґубернатора, а як скінчиться його каденція, віддасть свої послуги допомозі военним зусиллям краю.

„ЗА ВАШУ І НАШУ СВОБОДУ" — З НАГОДИ 3-го МАЯ.

За те бореться совєтська армія, згідно з тим, що пише совєтська преса, витаючи польське Свято Конституції 3-го Мая. Заповідає, що в 1942. році Польща вже стане самостійною, бо в тому році Обєднані Держави віднесуть перемогу.

БЕРУТЬ ХАБАРІ „МАЛІ И ВЕЛИКІ РИБИ".

Таке пише про націстівських урядовців на окупованих німцями землях тижневик „Польща", що виходить під Совєтами, а є видаваний польською амбасадою. Знає про це з численних листів, що про це згадують.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

„Львів" і „Вильно"--Знову на Овиді Диплґоматичної і Пресової Кампанії

З приказу ґен. Сікорского, виданого у Лондоні.

З нагоди польського національного свята 3-го Мая ґен. Сікорскі, премієр польського уряду на вигнанню, видав у Лондоні приказ до польської армії, який закінчив такими словами: „Одна, одинока дорога веде к Польщі. Дорога та іде через розторощену Німеччину до Познання, Катовиць, Ґдині, Варшави, Вильна Львова і Кракова, визволених зпід ярма неволі. Ми перейдемо цей шлях як витязі! Так нам Боже допоможи!"

Конґресмен Лєсіньскі з Вашингтону.

З радіових промовців, конґресменів і сенаторів, що говорили на тему 151-літньої річниці польської Конституції з 3-го Мая, найдовшу і наймаркантнійшу промову виголосив Ян Лєсіньскі, конґресмен з Дітройт, Міш. З його промови подаємо такі виїмки:

„Говорю до вас, поляки, як американець до союзників і як поляк до братів!

„Я є американцем, уродженим на вільній землі Вашинґтона, та в моїх жилах пливе польська кров і серце моє польське. Польської мови вчився я в дома — від матери і батька. Всьо, що є польське, є мені близьке...

„Америка знає, що сьогоднішня Польща є вірна ідеалам свободи і демократії в такій самій мірі, як це було й передше...

„Знайте поляки! Америка рішила ту війну виграти! А така постанова — це вже половина виконаної праці.

„Поляки! Догори серця! День визволення прийде, а Третій Май в Варшаві, в Кракові, в Познаню, в Крулевці (Кенігсберзі), в Вильні, в Львові — знову побачить Білого Орла на вежах і в вікнах ваших домів. Так нам Боже допоможи!"

Ст. Цат-Цацкевич з Лондону.

Визначний польський діяч Ст. Цат-Мацкевич пише в видаваним ним місячнику „Львів і Вильно" між іншим таке:

„Може найближчим є нам сьогодня Пілсудскі-леґіонар, Пілсудскі з днів надії і побоювань. Боровся він тоді з одним ворогом, Росією, а переговорював з другим, Австрією.

„Сьогодня змінилися ролі, але положення остало таким самим. Сьогодня воюємо з одним наїздником, Німеччиною, а мусимо переговорювати з другим окупантом, Росією. Тільки нема між нами Пілсудского, щоб борючись з одним окупантом, в своїх переговорах з другим наїздником не тратив твердоти, не виявляв мягкости.

„Ролі міняються, але актори остають.

„Раз, літом, в Друшкениках 1925. року, в розмові з маршалком пригадав я йому, що прецінь він найбільше любить Вильно. Та якимсь дивним чудом відповів мені: — „Теж і Львів!" Так якби передчував, що по його смерти ті два міста будуть найбільш загрожені".

„Нови Свят" у Ню Йорку.

Американсько-польський часопис „Нови Свят" з 6. травня пише між іншим таке:

„Скільки духових терпінь заощадив би ґен. Сікорскі полякам, колиб так, підписуючи договір з Росією, заявив світови ось ті так прості, ясні й конечні слова, що Вильно і Львів є польскі та що остануть в границях Польщі?

„Є глибоко узасаднене наше ожидання, що ґен. Сікорскі скаже ЦІЛОМУ СВІТОВИ те саме і так само ясно, що сказав жовнірам, що ПОЛЯКИ ВОЮЮТЬ ЗА ПОЛЬСКІСТЬ ЛЬВОВА І ВИЛЬНА, що перемога Обєднаних Народів і вигра Польщі обіймають поворот Львова і Вильна до Польщі.

„Замісць диплйоматичних фраз хай будуть прості, вояцькі, польські слова: Боремось за Вильно і Львів, так, як за Познань і Ґдиню".

„Новое Русское Слово".

Ось та американсько-російська ґазета, що виходить в Ню Йорку, помістила в числі з 5. травня статтю „Східня Польща". Під нею підпис „Д. Далин", що то мав бути не так ще давно на західньо-українських і білоруських землях, а з Польщі виїхав в серпні 1939. року. Він описує, що був на Волині й питав селян і купців, українців і жидів, як є їм під Польщею і під ким вони хотілиб бути. Від мужика дістав таку відповідь, що відповідає тому, що думають люди у селі:

„Мало хто з нас хотів би бути надалі під Варшавою; але й за совєтську владу не буде більше як трьох чи чотирьох чоловіків. Та нас тут усіх є від 6 до 7 міліонів, себто більше, ніж є людей в Швайцарії або з Еспанії. Як так, то чому нам, наприклад, не мати свого окремого уряду?"

Далин каже, що він пробував наклонювати в бік Советської Росії, та на те мужик тільки махнув рукою і відповів:

„Ні, уже це нам таки непотрібне".

Далин бував по селах і ріжних містах Західньої України і Білорусі й каже, що там:

„Говорили і по українськи, і по білоруськи, а в многих містах по російськи; зате мало говорили по селах по польськи".

„По селах польонізація цілком не вдалась", каже Далин і дивується тому, бо всюди були польські школи, а адміністрація та армія були польські. Та проте все те не витворило „традиції державного звязку з Варшавою".

Але, пише автор далі і „..совєтська Росія сама відрізала себе від того краю своїми дуже рішучими заходами", під чим він розуміє аґрарну політику, колхози і т. п., а особливо пошкодили собі Совети тим, що повивозили з пограничної полоси населення, а ті, що остали, потратили таким чином звязок з рідними, приятелями і т. д.

Моя Мама

Снилось мені ясне сонце,
Що в хаті світило —
А то лиш так моя мама
Дивилася мило.

Приснивсь мені легкий вітрик,
Що пестив колосся —
А то мені моя мама
Гладила волосся.

Снилась мені ягідочка,
Як мід солоденька —
А то мене цілувала
Мама Дорогенька.

Снились мені ангелики,
Що в рай мене несли —
А то мене мами ручки
До серця притисли.

М. Підгірянка.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В четвер, дня 7. травня 1942. року, помер по тяжкій недузі

КОНДРАТ САНДОВИЧ,

член Тов. Укр. Січ, від. 170. У. Н. Союзу в Джерзі Сиiі, Н. Дж.

Покійний походив зо села Ждиня, повіт Горлиці, Галичина. Прожив 85 літ. Вступив до У. Н. Союзу 1896. року.

Покійний полишив у смутку двох синів: Тимка й Максима.

Похорон відбудеться в понеділок, 11. травня, в годині 9. рано, з дому жалоби, 261 York St., Jersey City, N. J., до церкви Св. Петра і Павла, Sussex і Greene Sts.

Хай земля Вашинґтона буде для Нього легкою як перо!

Т. Наконечний, секр.